

ERDÉSZETI UJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fl.
Fél évre	4 kor. — fl.
Negyed évre	2 kor. — fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ezen kívül minden hirdetésnél 60 fl. bélyegdíj fizetendő. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyzsége szerint.

Kik legyenek erdőőrök.

Az erdészeti ujság f. évi 48-ik számának vezér cikkében szó volt az erdőőri szakvizsgákról, hogy t. i. ott dönt a bizottság a vizsgajelöltek felett, hogy kik ütik meg a mértéket arra nézve, hogy a jövőben az erdőt nem csak mint közönséges kerülők bejárják, de a már kihasznált területen annak újra telepítése is reájok bízható legyen s azt a kellő szakképzettséggel fogatosithassák is.

Tény, hogy ezen tárgy felett kell és van hivatva a bizottság dönteni, de még mindig sajnosan kell tapasztalnunk, hogy sok oly egyén találhatik az erdőőri pályára alkalmasnak — kik nem csak írni, de még csak olvasni vagy magyarul beszélni is alig tudnak valamit — kikre a szakvizsga letétele után, — melyhez eléggé sajnos, még mindig nem kívántatik meg más előtanulmány, mint hogy a 4 elemi osztályról s 3 évi gyakorlati szolgálatról bizonyítványa legyen, hogy osztán volt-e a gyakorlatban alkalmazásban, s mily minőségben? az már mellékes, ha mindjárt erdei munkás volt is — nem csak az erdő ujjá telepítése nem bízható, hanem azt sem tudják, hogyan kell egy 3—4 éves lombfa csemetét gyökerestől a földből kiemelni.

Mig azon ifjaknál, kik 2 évig valamelyik erdőőri szakiskolában szerzik meg előtanulmányaikat, hol már az első félévben több képzettséget s talán több gyakorlottságot is szereznek, mint sok — tisztelet a kivételeknek

— 10 évi gyakorlattal bíró magán tanuló, mégis megkivántatik hogy 9 havi gyakorlati szolgálatuk is legyen, s így csupán 3 havi kedvezményben részesülnek a gyakorlati téren a talán alig valamit gyakorló magán tanulókkal szemben.

A kívánt 9 havi gyakorlati tapasztalat helyes fogalom, de helytelen az, hogy az erdőőri vizsgára bocsáttatik sok oly egyén, kik talán csak is a 4 elemi osztályt végezték ha ugyan végezék, hol alig tanulták meg a betűket ismerni és leírni s aztán legnagyobb része favágó, hetes, lovász, csősz még talán csizmadia is lett, megunva a fejszét, kapát, ekeszarvát, ostort vagy kaptafát, úr akar lenni! de hát milyen úr? erdőőr, mert ehez nem kell semmi magasabb képzettség. Egy jó ismerősének protekciója folytán vagy talán egy pár forintért megszerzi a 3 évi gyakorlatról szóló bizonyítványt s azután 2—3 hónapig olvasgatja az „Erdőőr“ című könyvet s valamelyik jó ismerősétől megtanulja a közönséges összeadást, kivonást, szorzást s talán még az osztást is, azután folyamodik vizsgára, melyre persze az engedély meg is adatik és a legnagyobb részének sikerül is a vizsga letétele, illetve vizsgabizonyítvány megszerzése, melylyel aztán az életbe lépve — mindig tisztelet a kivételeknek — az erdőőri nevet úgy szólván bitorolják és a kellő szakképzettségü elől a legtöbbször persze protekció útján a jobb javadalmazású állást elharácsolják, magukat hasonló értelemmel bíróknak nyilvánítják.

Mert azok az erdőbirtokosok, kiknek az

erdőőri szakiskolákról, az erdőőri pályáról való készütségről talán fogalmuk sincs, azt hiszik, hogy az a szakképzett ember sem tud többet, mint talán az urasági hetes, inas, béres vagy kocsisból lett vizsgázott erdőőrök kik aztán alerdész, erdész meg főerdésznek is hivatják magukat s ugyancsak kérkednek tudományukkal, persze azzal a mi nincs.

Ha azonban valamelyiknek nem sikerül talán volt gazdájához erdész úrnak kerülni de hogy mégis úr legyen, szívesen elfoglal még napszámos vagy éjjeli őrnek is csekély bérrel javadalmazott erdőőri állást.

Mert némely birtokos, tisztelet a kiételeknek, nem tesz különbséget az erdőőr és erdőőr közt, csak a bizonyítványa meg legyen az illetőnek s minél kevesebb javadalmazással beérje, mert azt tartja, hogy akad kutya, csak korpa legyen.

Ime egy példa:

Egy földbirtokos hirdetett egy erdőőri állásra pályázatot, mely évi 200 frt bér, s talán hogy fogpiszkálónak legyen, — csak hogy a 200 frtból nem igen lesz mitől a fogát piszkálni — 4 ürm³ tűzifa, 1 hold föld használata, szabad lakás és a befolyt erdőkár esetek 50 %-a s lödijak élvezetével van egybe kötve.

Ily pályázat már több is látott napvilágot. Megkiváncsítják a 38 §-ban előírt szakképzettség

s a magyar és tót nyelv birása. Ugyan ezen birtokos szomszédja parádés kocsisát dédelgette magához, kinek 30 frt fizetést, lakást és ruházatot ígért de persze nem oly komisz daróc ruhát, mint a milyen az erdőőri egyenruha, mert az a parádés kocsis fel se ölténé magára, hanem 60—70 frtos parádés posztó ruhát.

S hozzá az ily parádés kocsis még ostor pénzt is sokszor többet kap egy év alatt, mint a mennyi az ugyanazon uraságnál szolgáló szakvizsgázott erdőőr évi bére.

Már most kérdelem, hol itt az arány és az igaz méltányosság.

Erre már érdemes volna a szakkörök figyelmét felhívni, és ha másképp nem, hát egy országosan körözött s minél többek által aláírt kérvény útján, melyet ügyünket szíven viselő igen tisztelt szerkesztő ur talán volna is szíves megszerkeszteni, hogy ezen a mostoha állapoton már valahára segítsenek.

Ez ugy volna leghamarább elérhető, ha törvény vagy rendelet útján kimondatnék, hogy erdőőri szakvizsgára csak is oly egyének lesznek bocsáthatók, kik valamelyik erdőőri szakiskolát jó sikerrel elvégezték s ezt igazolni is tudják (mint pl. a néptanítóknál, hogy tanító csak is az lehet, ki valamelyik tanító képezdét elvégezte), vagy legalább 3—4 közép iskolát végeztek. Mert arra is kellene gondolni, hogy mi lesz

TÁRCZA.

A világ pusztulása novemberben.

(A Budapesti Hirlap után.)

Oroszországban — irták a lapok, — a nép alsóbb rétegeit elfogta a világ végétől való félelem. Sokan, imádságokat és zsoltosmákat mormolva, naphosszat a templomban ülnek, mások vad tivornyázás közben készülnek az utolsó órára. Az istenfélők a kolostorba vonulnak vissza, vagyonukat a szegények között szétosztván.

A világ vége november tizenharmadikán — mily rettenetes jóslat! És hányan biznak a Falbok, Harrisok és Corriganok jóvendőléseiben és várják az ítélet napját!

— Még mielőtt az új század pirkadni kezd — mondja Falb Rudolf, — igen könnyen megeshetik, hogy egy, novemberben a földdel összeütköző üstökös egy

csapással véget vet azoknak a tarthatlan állapotoknak, a mik ezen a világon uralkodnak.

Az az üstökös tehát el fogja söpörni az egész emberi civilizációt, darabokra fog zuzni országokat városokat és elperzseli majd a föld egész fölületét, kontinenseket, szigeteket egyaránt. Az Océán mérhetetlen víztömegei gőzzé válnak, elhagyják a rendes medert és óriás gőz- meg ködburokkal fogják borítani az egész világot.

A mire a ködfelleg szétfoszlik, a diadalmasan előtörő napsugár már csak egy elperzselt, elpusztított világot fog találni, egy végtelen fekete pusztaságot melyen csak romok vannak, de életnek semmiféle nyoma nem található. Nem lesznek többé hatalmas, versengő nemzetek, angolok, franciák, németek, magyarok vagy oroszok, a fényes világvárosok, Budapest, Berlin, Páris, Newyork palotasoraiból, muzeumaiból, műkincseiből nem marad egyéb, mint egy porhalmaz, melyet a vihar széthord a szélrózsa minden irányában.

Egy-egy megmaradt magból, megmenekült bar-

idővel az erdőőri szakiskolásokkal, honnan évenként 40—45 jól képzett növendék kerül ki s ezek mellett évenként 2—3 száz magán tanuló tesz vizsgát, vagy pedig az erdőőri szakiskolákat kell bezárni, mert ily körülmények között nem sok értelme van létezésüknek, mert csak nevelik a szakképzett erdőőröket, de jövőjükéről még az arra hivatottak sem gondoskodnak.

Igaz, hogy egyes a szakiskolákból kikerülő ifjak — ha ezért folyamodnak, — elhelyezést nyernek valamely kincstári erdőhatóságnál többnyire mint erdőszolgák vagy napibéresek és csak ritkábban mint erdőlegények, de ezek az állások alig képezhetik a végzett tanulmányok jutalmát, mert nem egyebek a nyomoruság iskolájánál. Az igaz, hogy az erdőőri javadalmazások nagy része mellett az ilyen iskolára is nagy szükség van.

Már a fizetés rendezés is elodáztatlan tényező, mert pl. a hivatalsszolgai és pálya őri állásokra ma már 300—400 frt közt váltakozva nevezik ki az arra pályázókat a ruha és lakbér járandóságon kívül, pedig ezektől az írás és kevés olvasáson kívül más szakismeret nem kívántatik, s mégis legtöbbszörnek jobb fizetése van, mint a vizsgával bíró s altisztnek nevezett erdőőröknek.

Törvényileg kellene megszabni, hogy mind-

azok az erdőbirtokosok, kik szakképzett erdőőröket kötelesek tartani, kötelesek az állam kincstárnál a XI.-ik rangosztályban lévő alkalmazottak fizetését adni vagy legalább is 500 frt minimumot, ezt persze 10 évenként 50—50 frttal fokozva, míg csak eléri a fizetés a 600 frt maximumot s ezen kívül a most is érvényben álló mellékköltségeket, u. m. legeltetés, makkoltatás, szántó föld, a szükséges mennyiségű pl. 30 ürm. tűzifát és lakást vagy ennek hiányában a megfelelő s nem 15—30 frt — lakbért biztosítani s ott, a hol még nyugdíj nincs, az országos erdészeti altiszti nyugdíj egyesületnél azt legalább fele részben biztosítani.

Ily feltételek mellett azután megszűnnék az erdészeti altisztek ellen s viszont ezeknek a birtokosok ellen felmerült panaszok hosszú sorozata, mert mindkettőnél megvolna az, a mit egyik a másiktól méltán megkövetelhet: a kellő szakismeret és az ennek megfelelő javadalmazás és az ezek révén önként bekövetkező egymással való kölcsönös megalégedés.

A birtokosoknak pedig több hasznot hajtának, az erdő kulturát pedig emelnék a terhes szolgálatuknak kellő szakértelemmel való teljesítésével, különösen pedig, ha még az annyira kívánt egyenruházat és cím is valahára módosíthatnák.

langi gilisztából majd egy más, új élet fog keletkezni a földön, mely azonban sehogysem fog hasonlítani ahhoz, a mely azon az emlékezetes november tizenharmadikán elpusztult.

Érzélgő poéta-lelkek előre is megírják majd a föld époszát, a mint megírták már az ezredik évben Krisztus születése után, meg a mint megírták most több mint hatvan esztendeje. Mert, mondjuk meg mindjárt, sok millió aranyból való földgolyót lehet tenni egy krajcár ellen, hogy még november tizennegyedikén is megleszünk. sőt, hogy még sok, sok százezer év fog elteleni, míg a föld bármely okból nem lesz többé képes azt az életét tovább fönttartani, mely méhében keletkezett.

Mind ez által a hiszékenység az emberek között ma sem kisebb, mint a babonás középkorban, mely az üstökösöktől úgy rettegett, vagy mint a fölvilágosodás százada közepén 1832-ben.

Akkor is az a hit terjedt el, hogy a föld pályájában a nap körül, egy üstökös fog összeütközni. A csillagászok ugyanis kiszámították, hogy az 1826-ban fölfedezett Biela-féle üstökös 1832 november 27-én igen közel fog jönni a földhöz. A sajtónak még nem volt az az általános elterjedése mint mostanában, mind-

a mellett lehet mondani egész Európa és Észak-Amerika óriás izgatottságban volt.

— Ha egy kis hiba van a számításban — mondták, — vagy ha az üstökös bizonyos oknál fogva véletlenül lassabban mozogna, akkor okvetetlenül világhatasztrófa lesz és a föld ezer meg ezer darabra törik, mintha üvegből volna!

Tény az, hogy az öngyilkosságok száma a világ végétől való félelem miatt ijesztő arányban szaporodott és, hogy a műveltség központjában Párisban a lakosság nagy része a kritikus napot a pincékben töltötte. Az üstökös pedig elhaladt a föld mellett 11 millió mérföldnyi távolságban.

A félelem különben Falb Rudolf hívői körében ma sem kisebb, mint akkor volt, bár most nincs ok az ijedtségre.

Hatvanhét esztendeje hirneves tudósok, Arago és Littrow nyugtatták meg tudós írásaikkal a közönséget, a huszadik század virradatán pedig a Newyork Herald távirati úton kért cikket Flammarion Kamilltól, hogy olvasóit megnyugtassa. És itt Magyarországon hány ajakról lebbent el mostanság ez az inkább talán kíváncsi, mint féltő kérdés: összeütközünk?

Az idén hét, esetleg még több üstökös fog napközbe jutni és így ha pályájuk zavarást nem szenved,

Mert pl. a vasutaknál alkalmazott altiszteket nem nevezik pályőrnek (csakis a szolgákat) miért ne lehetne ezt az erdészeti altiszteknél is valahára módosítani.

Mindezek keresztülvitele után bátran mondhatnók, hogy hullik a férgese, de annál erőteljesebb lesz a megmaradott.

Egy szakiskolázott.

Kit pártoljunk?

Az ember bár legtökéletesebbje a teremtményeknek, önállóság tekintetében mondhatni a legutolsó helyen áll. Az állatvilágnak talán kivétel nélkül minden tagja meg tud élni — hogy úgy mondjuk — a maga emberségéből, míg az ember más társaitól magára hagyva csakhamar elzüllene, elállatiasodnék, sőt végképen el is pusztulna. Annyi mindenféle igénye van az embernek, még a legigénytelenebbnek is, hogy ezmester számba kellene venni azt, ki a saját igényeit mind önmaga tudná kielégíteni. Ez a gyámoltalansága kényszerítette az emberiséget a társadalmi életre, mely azután mai fejlettségében felül helyezi őt minden egyéb teremtményeknek, mert bár társadalmi életet az állatvilágban is elég sűrűn találunk, mint például a méheknél vagy a hangyánál, ez a szellemi tehetség hiánya miatt messze marad a mienk mögött.

Az életben tehát egymásra vagyunk utalva s különféle szükségünkben kénytelenek vagyunk más

embertársainkhoz fordulni, hogy azokat kielégíthessük, mi által érvényre jut az ismert példabeszéd igazsága, hogy: „kéz kezét mos és mindkettő tiszta“.

Az az embertársunk, ki bármely bajunkból legjobban kisegít, ki szükségünkben segítségünkre siet, méltán megérdemli részünkről a pártolást és csak erkölcsi kötelességet teljesítünk, ha őt ebben részeltjük, míg ellenkezőleg cselekedvén, a háládatlanság ocsmány hibájába esnénk.

Olyan egyedei az emberiségnek, melyek a sors mostohasága következtében szegénységgel, nélkülözésekkel kénytelenek küzdeni, sokkal jobban vannak ráutalva embertársaik segítő kezére, mintsem az olyanok, kik a sors jóvoltából földi javakkal jobban vannak megáldva s így függetlenségüket is inkább megőrizhetik,

Az erdészeti és vadászati altiszti személyzet élete mostani mostoha helyzetében nem egyéb a küzdelmek hosszú láncolatánál s hogy ezeket sikeresen megvívassa, első sorban okvetlenül a tömörülésre és így az egymást támogatásra van szüksége. Ennek az érzett szükségnek a kifolyása az a küzdelem, melyet évek óta folytatunk a tömörülés érdekében s melynek majdan áldást hozó gyümölcse lenne az országos erdészeti és vadászati altiszti nyugdíj és segély egyesület.

Ne áltassuk azonban magunkat azzal, hogy majd akkor, ha sikerült saját erőnkől és igyekezetünkkel ezt a nagy művet megalkotni, idegen segítségre nem fogunk szorulni, sőt ellenkezőleg egyesületünk csak akkor fog igazán fölvirágozni és kitűzött nemes céljainak megfelelni, ha mások részéről is nem csak erkölcsi, de főleg anyagi támogatásban is részesülend.

Az erkölcsi támogatás tekintetében biztosan számíthatunk nem csak a magas kormányra és annak egyes

elégé közel jönnek a földhöz is. Az az üstökös, a melyre Falb gondolt, mikor baljósátát világgá bocsátotta, 1866. I. üstökös, melyet Tembel fedezett föl Marseilleben 1865 december 19-én. Pályáját a nap körül mintegy 33 év alatt futja be és futása retrográd irányu, azaz a földdel szemközt jön. Ez utóbbi tulajdonsága következtében, ha velünk összeütköznék, másodpercenkénti majd negyven kilométernyi sebességgel rohanna a földnek. Ez a sebesség több mint százszor akkora, mint egy Uchácius-ágyu kilőtt golyójának a gyorsasága. Egy ilyen összeütközés tehát igen könnyen végzetessé válhatnék. ha — egyáltalában megtörténik. De ebben az esetben csak akkor, ha az üstökös magja szilárd anyagból áll, a mi nem valószínű, mert ismeretes, hogy ezek az égi testek apró meteorokból és gázokból állanak.

Tyndall, a hírneves angol fizikus, azt állította, hogy egy ilyen összeütközés következtében az üstökös anyaga levegőnket mérges gázokkal telítene, úgy, hogy az összeütközés veszélyétől megmenekülve, megfulladnánk. Ezt az állítást sem lehet komolyan venni. Hiszen már megtörtént, hogy egy üstökös farkával legyintette a földet, és az emberiség nyugodtan aludt azon az éjjelen.

1861 június 30-án volt. A föld egy óriási üstö-

köshöz jött közel, a melynek több mint millió mért-földnyi nagyságu csiráján keresztül ment. Az emberek semmit sem tudtak a dologról; csak egy angol csillagász jegyezte föl naplójába: „ma reggel, kora hajnalban, titokzatos, sárgás színű fény derengett a láthatáron. A kísérteties világosság majd az egész égboltot töltötte be és nagyon hasonlított az északi fényhez, de bizonyos, hogy nem lehetett az“, Ennyi volt az egész.

Mások meg azt mondják, hogy az üstökös testét alkotó meterok oly tüzes kö-esőt fognak produkálni, hogy alig menekülhet meg élő lény. Az avatott ember ezen is mosolyogni kénytelen, bár tagadhatatlan hogy az égből hulló meteorkövek nem mindig veszélytelenek. A különböző korszakok krónikái több esetet említenek meg, hogy égből hulló kövek embereket és állatokat elpusztítottak volna. Kinában 616-ban egy meteorkő egy kocsira esett és tíz embert ütött agyon.

Az Annales fuldenses című krónika szerint 823-ban egy tűz-eső Szászországban 35 falut pusztított el. A lehulló meteorok tüzes zápora kiterjedt területet árasztott el, meggyújtotta a házakat, agyonverte az embereket. Nem sokkal kisebb katasztrófa történt Frodoárd szerint 944-ben is. Még számos esetet említhetünk meg.

Egy meteorkő 1647-ben a tengeren utazó két

tagjaira, de egyáltalán az összes föllebvalókra, kik belátva küzdelmünk igazságos voltát és nemes czélját, nem fogják tőlünk megvonni hathatós pártfogásukat.

Maga az erkölcsi támogatás azonban — bár nagy súlyt fog kölcsönözni törekvéseinknek, — még egy-magában nem elegendő ama nagy czélok eléréséhez, melyeket magunk elé tűztünk s melyekért a végső lehelletünkig kitartóan harczolni eltökélve vagyunk, hanem szükségünk leend még anyagi támogatásra is.

Az anyagiak dolgában számítunk minden egyes embertársunkra, kit a sors földi javakkal megáldott, számítunk pedig első sorban az erdőbirtokosokra s ezeknek kivált arra a részére, kik alkalmazottjaikat bármely körülmények miatt nyugdíjban nem részesítik vagy nem is részesíthetik s kiknél a kötelesség egy terhét egyesületünk lesz hivatva vállalkozni leemelni.

Van azonban még egy része embertársainknak, kiknek hathatós támogatásában kételkednünk egy pillanatig sem szabad s ezek az erdőszet és vadászat ágazatánál foglalatossodó különféle vállalkozók és szállítók. Hogy ezeknél csalódnunk nem fogunk, arra nézve biztosítékot nyújt nekünk az a készség, melylyel annak idején az állami erdőtisztok gyermekeinek nevelését segélyező alap létesítéséhez hozzájárultak s melynek gyarapítására járulékaikat nem csak minden zúgolódás nélkül, de mondhatni lelki gyönyörűséggel fizetik.

Arra nézve, hogy ebben a számításunkban sem fogunk csalódnunk, kecsegtető előjelül szolgál a **Blum és társa** egyenruházati czég, melynek minden tekintetben kiváló és előkelő voltát fölismerve, lapunk hirdetési rovatában is készséggel helyet adtunk. Ez a derék czég már abban az időben, midőn az országon erdőszeti és vadászati altiszti nyugdíj és segély egyesület

eszméjét első ízben megpendítettük, tehát 1895-ik évben sietett a kezdett nehézségeiből a maga részét kivenni s a földmívelésügyi ministeriumnál 200 koronát ajánlott fel alapítványul. Az első kísérlet nem sikerülvén, most, midőn több sikerrel kecsegtető újabb mozgalmunkat megindítottuk, ismét elsőnek jelentkezett abbéli ajánlatával, hogy nem csak mint alapító tag fog egyesületünkbe belépni, de annak továbbra is támogatója marad s már most is, midőn még csak az előkészületek stadiumában vagyunk 20 forintot juttatott hozzánk az előleges költségek fedezésére.

Az ilyen czég, valamint valamennyi olyan, mely a mi bajainkat szíven viseli, azokon segíteni kész, méltán megérdemli, hogy a mi részünkről is pártfogásban és támogatásban részesüljön s fölibe helyezendő az olyanoknak, melyek csak addig jók, míg és a meddig ők vannak reánk utalva, de nem törődnek velünk a mi inségünkben.

Erkölcsi kötelességünk nekünk mindazokat pártolnunk, kik viszont a mi segítségünkre sietnek akkor, midőn erre szükségünk van, kiváltkép ha különben is áruikban megkapjuk az igényeinknek megfelelőt és minden tekintetben kielégítőt s a legnagyobb háladalanság lenne az tőlünk, ha irányunkban tanusított jóindulatukat nem viszonoznánk.

Biztosra vesszük, hogy már a legközelebbi jövőben lesz alkalmunk többekre is rámutatni és az erdőszeti és vadászati altiszti személyzet figyelmét felhívni olyanokra, kik a mi érdekeink előmozdítását szívéükön viselvén, a részünkről való pártolást is méltán megérdemlik.

embert sujtott agyon. Lilanóban 1654. március 30-án egy apró holid egy ferencendi szerzetest ütött agyon. 1618 március 7-én egy az égből hulló kő meggyújtotta a párisi Palais de Justice-t 1749-ben egy meteorokó ismét egy hajóra zuhant az Atlanti-Óceánban; össze-törte a főárbocot és megölt öt matrózt.

Franciaországban Roquefort közelében 1790 július 24-én köeső volt, melynek egy juhász esett áldozatául.

A mi századunkban 1810 július havában Sahabadban egy nagy tüzes golyó esett le a fellegekből, mely óriás robajjal szétpattant, öt helységet megégetett, elpusztította az aratást és megölt számos embert. Végül 1879-ben Kanass-City-ben egy meteorokó egy parasztot sujtott agyon.

Ezek a példák mutatják, mily ritkán okoznak pusztitást az égből hulló kövek. Más természeti tüemények mint például földrengés, villámesapás sokkal több áldozatot követelnek maguknak.

A francia hivatalos statisztika szerint egyedül Franciaországban a villám hatvan év alatt, 1835-től 1895-ig, 6198 embert ölt meg. Az évi átlag meghaladja a százat.

Newcomb szerint naponként tíz millió meteor esik a földre, de kárt nem tehet, mert a földnek páncélja van, mely megóv bennünket a folytonos köesőtől.

Ne tessék gondolni, hogy nagy magasban valami láthatatlan acél-rosta veszi körül a földet; a meteorok folytonos bombázása az évezredik folyamán már rég összeroncsolta volna a legerősebb páncélt is. De a mi páncélunk — a levegő, melynek védelme eddig még mindig hatásosnak bizonyult. A sebesröptű meteorok ugyanis a föld légkörébe érve a surlódás következtében annyira fölhevülnek, hogy izzókká lesznek és szétrobannak, elégnék még mielőtt a földet elérhetnék. Csak finom, láthatatlan vaspár ülepszik le, mely idővel hatalmas rétegeket fog alkotni világunk felületén.

Az összeütközés a Tempel-féle üstökösrel tehát nem lehet vészélyes még ha megtörténne is; alapos okunk van azonban hinni, hogy ez a rettegett összeütközés egyáltalában nem fog megtörténni.

Oppolzer, a korán elhunyt bécsi matematikus számítás szerint a Tempel-féle üstökös napköri pályafutását 31.6 és 34.8 év között végzi közepes számítás szerint 33.18 év alatt. Így legnagyobb valószínűség szerint az üstökösnek a folyó év március havában kellett volna napközbe jutnia, de eddig nem látták. Perzine amerikai csillagász, a világnak csaknem leghatalmasabb messze-látójával eddigelé hiába kereste. Lehet, hogy még az

LEVELEZÉS.

Dobrest (Bihar m.) 1899 november 4.

Tekintetes szerkesztő úr!

Nem mulaszthatom el, hogy kedvelt lapunk útján ne értesítem tisztelt kartársaimat arról a rablásról és gyilkossági kísérletről, melynek szeretett nőm majd hogy áldozatává nem lett.

Mult hó 29-én ugyanis Dobresten jártam, hogy az ott székelő fölöttes erdőgondnokságomnál hivatalos jelentést tegyek s miután ebbeli teendőmet végeztem, siettem vissza a vadonban levő lakásomba. Már közel voltam otthonomhoz, midőn jó feleségem sirva rohant elém s elpanaszolta, hogy hazulról történt elmenetelem után alig fél órával, tehát körülbelül reggel 7 óra tájt két 20—22 évesnek látszó ifju betyár betörvén az erdőőri lak külső ablakait, majd az előszoba ajtaját is, a lakásba rontottak s feleségemre késekkel támadván fenyegették, hogy ha nem ad nekik 100 forintot, fél szalonnát és egy kenyeret, meggyilkolják. Szegény nőm könyörgött a gazoknak s váltig erősítette, hogy a kívántak nincsenek házuknál, de csak hogy szabaduljon tőlük s életét megmentse, odaadta nekik az egy év alatt nehezen összekuporgatott összes pénzünket, 10 forintot, mire ezek eltávoztak s teljesen nyomuk veszett.

Bizon sok bajnak vagyunk mi kitéve, kiket sorunk kizárt az emberi társaságból!

Tisztelettel vagyok a szerkesztő úrnak

igaz hive Dupeza Miklós
m. kir. erdőőr.

Felhívás a jövő évben tartandó erdőőri szakvizsgára készülő szaktársakhoz illetve tanulókhöz.

(Levél a szerkesztőhöz)

Debreczen 1899 november 4.

Nem mulaszthatom el, hogy b tudomására ne juttassam a f. év őszén Debreczen városában megtartott erdőőri szakvizsga eredményét, — mivel a legnagyobb sajnálatomat kell nyilvánítanom akkor, a midőn az erdőőri szakvizsgán megjelent 12 egyén között 1 jól alkalmasnak, 9 kielégítően alkalmasnak, 2 pedig elégtelennek találtatott, a minek oka nézetem és tapasztalatom szerint az, hogy az illetők, erdőtisztjeik által, — saját bevallásuk szerint, — nem hogy kevés, de némi részben éppen semmi oktatásban nem részesülnek, ennél fogva kénytelenek a jövőjük szerzése végett vagy tanárhoz, vagy valami ügyvédbojtárhoz folyamodni oktatásért; a kik egy kevés kis mutatásért (az is ugyan ha helyes alapon történnék mivel ezeknek az erdészeti teendőkben semmi gyakorlatok vagy tapasztalatok nem lehet) jól meg veszik azon kevés, de helytelen oktatásért a fáradság díját, mint mostan is fordult elő olyan, a ki nállam kijelentette, hogy 50 frtot, fizetett egy tanárnak, és még is elégtelennek találtatott, tehát hogy az ily alaptalan, illetve hasztalan kiadások elő ne forduljanak azon szaktársak között, a kik jövőre nézve az erdőőri szakvizsgát szándékoznak letenni a jövőjük biztosítása végett, felhivom őket (a kiknek ugyan szükséges a helyes erdészeti műszaki segéd-
szolgálati oktatás) hogy a jövő évben tartandó erdőőri szakvizsga előtt 6 héttel, de legkevesebb 4 héttel nállam jelentkezni el ne mulasszák, az erdőőri könyvet pedig tavasztól-őszig, — illetve a hozzám való eljövételig tanulmányozzák s én biztosítani fogom, hogy 6 vagy 4 hét utáni tanulmányozásukat a vizsgán siker fogja

idén föltűnik a szemhatáron, hogy a könnyen hívó lekeket megijeszse, lehet azonban az is, hogy észrevétlenül surrant tova az ür végtelenjében.

A nyomában halladó hulló csilagrajon — melynek keringési ideje szintén körülbelül 33 év — azonban földünk ez idén is november 14-én okvetlenül keresztül fog hatolni.

Egy gyönyörű égi tűzijáték, csillaghullás, a milyent csak ritkán látunk, fog a világ pusztulása helyett elkövetkezni.

Ez a csillaghullás, melyet minden év novemker hónapban lehet látni, minden 33 esztendőben kiváló intenzitással lép föl.

Most száz esztendeje, 1799 november 12-én a hírneves Humboldt Sándor és barátja Boupland észlelték a ritka szépségű tűneményt Cumanában Dél-Amerikában. Hajnali két óra tájban havazáshoz hasonló csillaghullásnak voltak szemtanúi, az egész égbolton keresztül cikkáztak a ragyogó, sokszínű meteorok és a kép egy fényes tűndöklő tűzijátékra emlékeztetett. A nagynevű természetbuvár azonban nem volt tisztában a tűnemény természetével és azt hitte, hogy ezek a ragyogó, röpke égitestek a légkör magasabb régióiban keletkeznek és onnan hullanak alá.

Akkoriban persze még nem tudták, mily magasban

villannak föl először a hullócsillagok, sem pedig, hogy mily hallatlan sebességgel futják be a tért. Ma már tudjuk, hogy ezek az apró világtestecskék néha 42 000 métert futnak be minden másodpercben és miután szabadon eső test, pusztán a föld vonzóerejének engedelmeskedve ily gyorsaságot nem érhet el, bizonyosak lehetünk abban, hogy a hullócsillagok a világűr végtelen messzeségéből származnak hozzánk, hogy levegőnkben fölhevülve, mint már említettem, porrá égjenek, elpusztuljanak.

Hogy tényleg honnan jönnek, hogyan keletkeznek azt biztossággal nem tudjuk. Az üstökösöknek szétmállott, szétfoslott, elzüllött részei, mert a legtöbb hullócsillagraj pályája csaknem azonos egy üstökös pályájával, így a november 14-iki hullócsillagok mint láttuk a Tempel I. üstökös nyomában haladnak.

Látszólag ezek a hullócsillagok az oroszán csillagképéből sugároznak ki, a miért is általánosan Leonidáknak nevezik. Az 1799 után következő években a tűnemény nem igen volt látható, míg 1733 november 12-én különös pompában jelentkezett. Olmstedt, a ki aznap Bosztonban észlelt, több mint egy negyedmillióra becsüli a város környékén lehullott csillagok számát és bizvást el lehet mondani, hogy akkor több millió meteor mutatkozott a föld kerekiségén, a nélkül, hogy valakinek csak a hajaszála

koronázni, a mely esetben az érdemelt díjat, minden vizsgára készülő egyén saját tehetsége szerint nyújthat — a fentebb jelzett kiadásoktól pedig minden körülmények között magokat kimélik meg, mivel nállam biztosítást szerezhetnek maguknak, — nehogy tehát valami helytelen és alaptalan oktatásért költséget és kiadásokat tegyenek s még is eredménytelenül térjenek vissza erdőtisztjeikhez, — illetve szolgálat adójukhoz, a mi reájok, de tanárjokra nézve is szégyent hozna. Reményilem hogy a ki nállam szerez magának erdészeti tudományt, eredménytelenül nem fog szolgálat adója elé állani, a mit már az is bizonyít hogy én Debreczen sz. kir. város erdőhivatalánál 5 év óta vagyok alkalmazva, mely idő alatt ugy Debreczen városánál alkalmazottat, — valamint egyes magán tanulókat bocsátottam vizsgára, a kik a vizsgán dicséretet nyertek. — Örömmel hozom tudomásokra a vizsgára készülőknek, hogy a f. évben tartott erdőőri szakvizsgán is az én magán taulóm a ki nállam 4 heti foglalkozás után az összes vizgásók között a legjobbnak találtatott, mivel a jól alkalmas bizonyítványt csak egyedül ő nyerte el, — mivel minden törekvésem oda irányul, hogy a nállam oktatásban részesült erdőőrnek megszegyenülve vissza térni a vizsgáról nem szabad, a mi ugyan is ha megtörténnék (de még ez ideig elő nem fordult) semmi legkevesebb költséget, — illetve oktatási díjat tőlle el nem fogadok.

Felhivom tehát mind azokat, kik jövőre nállam oktatásban részesülni akarnak, — illetve a vizsgát Debreczen városában szándékoznak letenni, hogy engemet erről értesíteni sziveskedjenek, — hogy addig is felvilágosítással szolgálhassak, —

Maradok a tekintetes szerkesztő úrhoz valamint az összes kartársakhoz a legjobb akarattal továbbra is

Szatmáry Sándor
irodai erdőőr mint s. erdész.

Debreczen sz. kir. város erdőhivatalánál.

Különfelek.

Hova pályázzunk? Az ungvári m. kir. főerdőhivatal két IV-ed oszt. erdőőri, illetve előléptetés esetén egy I-ső osztályu, esetleg két II-od vagy III-ad osztályu erdőlegényi állásra hirdet pályázatot. A szabályszerűen felszerelt kérvények f. é. november 22-ig terjesztendők be. Az erdőlegényi állásoknál a törvényszerű minősítés mellőzhető.

görcsült volna meg. Így volt 1866-ban is és így lesz valószínűleg ez idén is a november 12 és 16 közötti éjszakákon.

Tavaly a Leonidák itt Budapesten és másutt is csak kis számmal voltak láthatók; a raj zömén a föld úgy látszik csak az idén fog keresztülhatolni. Miután az oroszlan csillágképe későn kel föl, a tűnemény a mi vidékünkön csak az éjjel utáni órákban lesz látható.

Miután bizonyos, hogy a Leonidák a világ pusztulását nem okozhatják, kíváncsiak volna, hogy a szép és ritka érdekű tűneményt, hazánkban is minél többen figyeljék meg. Hozzá nem értő emberek igénytelen megfigyelései már sok esetben nagy hasznára voltak a tudománynak és éppen Magyarország ebben a tekintetben még nagyon kevés követ szolgáltatott az ég tudományának fontos épületéhez

Hoffmann Ottó.

Sikerült vadászat. A nagyváradi görög-katolikus püspöki uradalom remetei erdőgondnokságához tartozó szohodol — lazúri vágásaiban Oláh Ferencz kartársunk az ottani földmivesek segítségével mult hó 15-én vadászatot rendezett, melynél kedvezett is neki a szerencse a mennyiben egy szépen kifejlett barna medvét sikerült biztos kezével elejtenie.

Emberhalál kártyázás közben. Margitán kegyetlen vérengzésre ragadott egy szerencsétlen embert a kártyaszennvedély. A sárándi korcsmában huszonegyezett egy társaság. Varga Ferencz egyre vesztett s végül tizenöt krajczárral adós maradt a bankárnak. Játék után a bankár, Kis Lajos kérte a tizenöt krajczárt, amin Varga annyira dühbe jött, hogy a csizmaszárából kirántott egy kést és a bankárt ezekkel a szavakkal:

— Nesze, kvittek vagyunk! — leszurta. Vargát a csendőrök letartóztatták.

Herkulesi erejű ember. Amerikában nagy feltűnést kelt most egy Edwin Fulton Morisson nevű óriási termetű ember, ki a nagyobb városokban bámulatos mutatóványokkal mutogatja herkulesi erejét. Legkedvesebb mutatóványa, hogy felállít tizenhat embert egy óriási asztalra, melyet azután a hátára vesz. Az amerikai Herkules könnyűszerrel felkap a földről egyik kezével egy százötvenként kilós vasdarabot, melyet hosszú ideig tart a feje fölött. Két kezével egy háromszázharmincz kilós vasdarabot is könnyen fölemel a földről s visz egyik helyről a másikra. Érdekes, hogy Morisson kevésre becsüli az erejét és inkább szellemi erőre vágyik s tudásával akar tündökölni. Szinte habzsolja a tudományokat s már eddig is sikerrel tett le egy nehéz egyetemi vizsgát s nemsokára a doktori czim elnyerését kíséri meg. Annál feltűnőbb jelenség ez, mert az eddigi tapasztalatok szerint a rendkívüli erejű emberekkel lelkitulajdonságok dolgában rendesen mostohán bánt el a természet mintha sokallná a szellemi és testi kiválóságnak egy emberben való egyesülését.

Felelős szerkesztő és lapkiadó tulajdonos
Podhradszky Emil.

Allomás cserélés.

Egy uradalomnál III.-ad osztályu erdőőri minőségben alkalmazásban álló 33 éves szakvizsgázott erdőőr, ki jó bizonyítványokkal rendelkezik, nem csak az erdészeti, de a vadászati teendőiben is teljesen jártas, a magyar és tót nyelvet tökéletesen bírja, állását elcserélni óhajtja. Czime meg tudható az Erdészeti Ujság szerkesztőségénél.

PÁLYÁZAT ERDŐŐRI ÁLLÁSOKRA.

A Kendeffy uradalom Malomvizi erdőhivatalánál betöltendő három erdőőri állás, melyekkel 264 frt készpénz, természetbeni lakás konyha kerttel, házhoz állított 16 km, tűzifa, két k. h. szántóföld, két drb. szarvas marha részére nyári legelő, egy öltözet ruha és cipő, kártételek $\frac{1}{3}$ és esetleg lódi javadalmazás van egybekötve.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy a sajátkezüleg irt kérvényeiket, melyekben korukat, eddigi szolgálatukat, és nyelvismereteiket, továbbá erős és egészséges testalkatukat, igazolni tartoznak, az alólírt hivatalhoz legkésőbb 1899 év Deczember hó végéig betérjesszék.

Pályázók kötelesek kívánatra önköltségükön bemutatkozni,

Malomviz u. p. Hátszeg 1899 November hó 5.

Kendeffy urad. erdőhivatala.

ERDÉSZETI MAGVAK!

Magyar Fenyőmag Pergető Intézet

és erdészeti magkereskedés

FARAGÓ BÉLA, Zala-Egerszegen,

kitüntetve diszoklevél, arany-, ezüstéremmel,

ajánl mindennemű hazai és külföldi szavatolt legmagassabb csiraképességű

ERDÉSZETI MAGVAKAT, TÖLGYMAKKOT.

Ezen czég akác, juhar, kőris
és jegenyefenyő magot óhajt venni és mintával
ellátott ajánlatokat kér.

Árjegyzék és számos erdészeti hatóság elismerő nyilatkozatának
gyűjteménye kívánatra bérmentve küldetik.

5-6

ERDÉSZETI MAGVAK!

MEGJELENT

a

BLUM ÉS TÁRSA

udvari egyenruha szállítók

legujabb árjegyzéke.

Kérjen mindenki egy példányt ezen kiváló elsőrangú czégtől, mely bérmentve lesz azonnal beküldve.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. Ministeriumnak 1894 évi augusztus
hó 11-én kelt magas intézkedésével,

czégünk ujjalag megbízott
a nagytekintetű erdőtiszték és az erdészeti altiszték egyenruha szállításával.

Tisztelettel értesítjük, hogy nálunk minden néven nevezendő egyenruházati cikkek

hivatalos uton részletfizetésre

megrendelhetők.

POLGÁRI RUHÁK

a legjobb francia és angol divat szerint készíttetnek.

Vidéki megrendelések kiváló figyelemmel eszközöltetnek.

Óvakodjék mindenki oly czégektől, melyek olcsóbb ajánlattal akarják
régii vevőinket félrevezetni.

Kiváló tisztelettel

BUDAPEST, IV.
Sütő utca 2, Szervitater sarkán.

BLUM és TÁRSA

elsőrangú egyenruha készítő intézete.

Ő csász. és kir. Fensége József főherceg udvari szállító.
Szerb kir. udvari szállító. A földm. m. kir. miniszterium szállító.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.